

Medlemsundersøkelsen i privat sektor 2026:

Tydelige strukturelle endringer – halvparten av assistenttannlegene jobber i en investoreid kjede

 **tone galaasen, advokat i NTF**

En foreløpig smakebit fra undersøkelsen i privat sektor ble presentert i artikkelen «Høy trivsel – men tydelige bekymringer» (Tidende 3/2026). Her er noen av funnene etter videre analyser, og utviklingstrekk siden en tilsvarende medlemsundersøkelse i 2019.

Betydelig økning i de investoreide kjedene

52 prosent av tannlegene i privat sektor er næringsdrivende såkalte assistenttannleger (oppdragstakere eller leietannleger), som jobber hos en praksiseier.

En av de mest markante utviklingstrekkene, er at 47 prosent av assistenttannlegene er oppdragstakere i en investoreid kjede. Til sammenlikning gjaldt dette kun 11 prosent av alle tannlegene som besvarte undersøkelsen i 2019.

Resultatene viser at spesialister er kraftig overrepresentert i kjedene. Over 70 prosent av spesialistene som er assistenttannleger, jobber i en investoreid kjede. I 2019 jobbet en av fem spesialister i en kjede.

Over en av tre tannleger i kjedene har tidligere vært praksiseiere og solgt til kjeden. Om lag åtte av ti praksiseiere svarte både i 2019 og 2026 at de ikke vurderte å selge klinikken til en investoreid kjede.

Færre praksiseiere – flere næringsdrivende assistenttannleger

Økt kjededannelse er antakelig en av hovedårsakene til at andelen praksiseiere, eller tannlegееide klinikker, har falt fra 55 % til 44 % siden 2019. Samtidig har andelen assistenttannleger økt fra 37 % til noe over halvparten.

Kraftig økning i kvinneandel, og kjønnsutjevning blant praksiseierne

I samme syvårsperiode har kvinneandelen økt fra 51 til 58 prosent. Blant assistenttannleger er nær to av tre kvinner.

Det har vært en kjønnsutjevning blant praksiseierne. Selv om en høyere andel av de mannlige tannlegene etablerer eller kjøper egen tannklinikk, er om lag like mange kvinner og menn nå praksiseiere. Det var 42 prosent kvinnelige praksiseiere i 2019.

Hvorfor ansettes ikke flere tannleger i privat sektor?

Det er fortsatt en marginal andel ansatte tannleger i privat sektor. Tannleger i kjedene ansettes ikke i større grad enn tannleger utenfor kjedene.

Av kun fire prosent ansatte tannleger er litt over halvparten ansatt hos praksiseier som er tannlege, om lag en tredel i en investoreid kjede, og resten i annen privat virksomhet/organisasjon.

Kun én av fem assistenttannleger ville ha valgt å være ansatt arbeidstaker, men med tydelige forskjeller mellom ulike grupper.

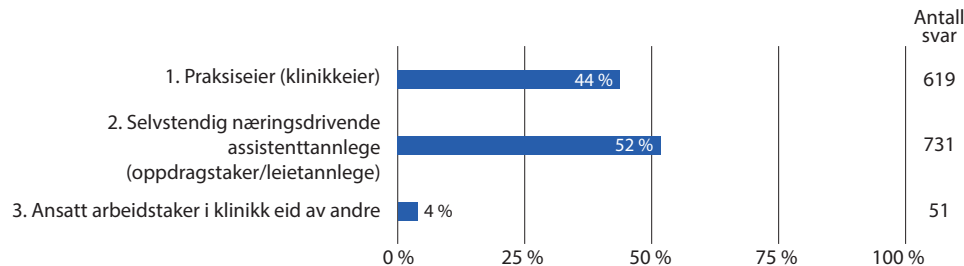
Blant dem som ville ha valgt ansettelse, er hele åtte av ti kvinnelige tannleger. Mens en av fire kvinnelige assistenttannleger ønsker å være ansatt, gjelder dette kun en av ti menn i samme posisjon.

Nærmere 30 prosent i alderen 30-39 år ønsker ansettelse, uavhengig av kjønn. Jo høyere alder, desto færre ønsker ansettelse.

I de investoreide kjedene, ville om lag en av ti tidligere praksiseiere som har solgt til kjeden, heller ha vært ansatt. Blant øvrige oppdragstakere i kjedene, gjelder dette en av fire.

5. Hvilken kategori i privat sektor tilhører du?

Kategori 2 er selvstendig næringsdrivende tannleger med ENK/AS, som har en oppdragstaker- eller leietannlegeavtale med en praksiseier. Kategori 3 er arbeidstakere med en ansettelsesavtale i privat sektor. Hvis du er en kombinasjon av kategoriene, velg det som er din hovedinntektskilde.



Også spesialistene skiller seg ut, ved at bare en av ti ville ha foretrukket å være ansatt, fremfor å være næringsdrivende. Blant kjeveortopedene, som er den klart største av spesialitetene, gjelder dette en av fem.

Mange påpeker at spørsmålet om ansettelse avhenger av lønns- og arbeidsvilkår.

Nesten alle assistenttannlegene jobber kun for én praksiseier

Mer enn åtte av ti assistenttannleger jobber kun for én praksiseier, som i 2019.

Tannleger har sjelden kombinerte inntekter, både som næringsdrivende og ansatt arbeidstaker, ikke medregnet dem som er ansatt i eget AS. For spesialister er dette mer vanlig, og gjelder litt over en av fire.

Tannleger utenfor byene har i all hovedsak «nok» pasienter

Andelen tannleger i byer, definert som 50 000 innbyggere eller mer, har økt fra 48 til 57 prosent siden 2019.

Utenfor byene har tannleger i all hovedsak et tilstrekkelig pasient- og inntektsgrunnlag. Nesten tre av fire har «nok» eller for mange pasienter. Det er vesentlig høyere konkurranse i byene, hvor nesten halvparten av tannlegene ønsker flere pasienter.

Hva kjennetegner spesialistene?

I privat sektor er 14 prosent av tannlegene spesialister, omtrent som i 2019. De er jevnt over mer fornøyd med pasientgrunnlaget, og har til dels også adskillig høyere inntekter enn allmenntannlegene. Det er relativt store forskjeller mellom spesialitetene, som ikke beskrives nærmere her.

Om lag fire av ti spesialister er praksiseiere. Resten er i all hovedsak assistenttannleger, og som nevnt kraftig overrepresentert i kjedene. Svært få er ansatt i klinikk eid av andre.

Spesialister er naturlig nok eldre enn allmenntannlegene, og svært få er under 40 år. To av tre er i aldersgruppene 40–49 og 50–59 år. En av fire spesialister er 60 år eller eldre.

Urovekkende andel negative erfaringer etter foreldrepermisjon

Nærmere halvparten av assistenttannlegene har hatt foreldrepermisjon. Hele en av fire oppgir at permisjonen førte til negative jobbmessige konsekvenser. Resultatene viser betydelige kjønns- og aldersforskjeller.

Nærmere en av tre kvinnelige assistenttannleger som har hatt foreldrepermisjon, har opplevd negative konsekvenser, mens det for menn gjelder noe over en av ti. Av tannleger under 40 år gjelder dette en av tre, uavhengig av kjønn.

Mer enn fire av ti fikk ikke tilbake «nok» pasienter. Over en av fem svarer at «praksiseier beholdt tannlegen som var vikar for meg». Flere har dessverre også opplevd at praksiseier sa opp kontrakten, eller at de ble presset til å slutte frivillig. En relativt høy andel opplevde også andre negative konsekvenser.

Resultatene gir grunn til å understreke at likestillings- og diskrimineringsloven gjelder på samme måte for oppdragstakere som for ansatte arbeidstakere.

Gjennomgående høy trivsel blant tannleger i privat sektor

Et funn som nyanserer bildet av en bransje i endring, er gjennomgående høy trivsel blant tannlegene i privat sektor. Nesten ni av ti praksiseiere og assistenttannleger svarer at de trives godt eller veldig godt, til tross for utfordringer og fremtidsbetyrninger.

Et solid faktagrunnlag av stor betydning for NTF

De samlede resultatene gir et solid grunnlag for NTFs videre arbeid og prioriteringer, for å ivareta alle tannleger i privat sektor på best mulig måte.

Undersøkelsen gir langt flere svar om en sammensatt bransje, enn det som er mulig å gjengi her. Et solid faktagrunnlag bidrar til å bekrefte eller avkrefte antakelser og myter om privat tannhelsetjeneste.

Resultatene vil bli brukt som underlagsmateriale også i den benyttede arbeids- og levekårsundersøkelsen, som vil omfatte både privat og offentlig sektor.